

Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

№ 2 (281) СТУДЗЕНЬ 2020 ГОДА

БЕЛАРУСКІ АФАРЫЗМ

А чалавечая памяць багатая. Ёй трэба насіць усё тое, чаму не трэба – чаму нельга – зноў паўтарыцца.

Янка Скрыган

НАШЫ ДАРОГІ

ЦУД У ГАРАДКУ ПЕРАД ВАДОХРЫШЧАМ

Не прайшло і трох дзён пасля з'яўлення нашага матэрыяла «Дарогі каля вуліцы Чкалава...» вечарам 16 студзеня, як камунальнікі пусцілі грэйдэр для пазбаўлення вуліц ад ям. Гэтую працу зрабілі перад Вадохрышчам, які адзначаюць праваслаўныя 19 студзеня.

У чацвер 16 студзеня ў нашым матэрыяле: "Дарогі каля вуліцы Чкалава, як і яна, знаходзяцца ў занядбаным стане. Калі іх заасфальтуюць?" прыводзіліся фотаздымкі з вуліцы Чкалава і прылеглых да яе вуліц: Бумагіна, Малашава, Меліяратыўная.

Мы ведаем, што мясцовае кіраўніцтва свой працоўны дзень пачынае з прагляду нашага сайту і найперш мясцовых матэрыялаў. А так,як ў мікрараёне вуліцы Чкалава з іх ніхто не жыве, то мусіць такі стан вуліц быў для іх дзіўны сваім занядбаным становішчам.

І хутка знайшлася салярка для грэйдэра і праца для кіроўца. Найперш была прагрэйдзіравана вуліца Чкалава, бо з яе дарогі вядуць на суседнія вуліцы. І прагрэйдзіравалі яе даволі якасна.

А вось на вуліцах Бумагіна, Малышава і Меліяратыўнай асаблівага грэдзіравання ў аўторак ужо не было заўважна пасля чарговага выпадання ападкаў. Ды і жахары з гэтых вуліц кажуць, што пры грэйдзіраванні вуліцы Чкалава, напрыклад на вуліцу Малашава заданне не выдаецца. Відавочна, што адным грэйдзіраваннем стан вуліц Малышава і Меліяратыўнай не палепшыш і пры спрыяльным надвор'і тут варта рабіць гравійную падсыпку.

Варта адзначыць, што да свята Вадохрышча прагрэйдзіравалі і іншыя вуліцы Гарадка: Зарэчанскую, Стараполацкую, Завадскую і г.д.. Па нашай інфармацыі у панядзелак грэйдэр працаваў і ў мікрарайне вуліцы Валіева за Гарадоцкім каледжам. Але ці былі прагрэйдзіраваны усе хаця бы асноўныя вуліцы Гарадка сказаць не можам.

Але будзем і далей распавядаць пра стан нашых дарог у прыватным сектары Гарадка. Таксама можам дапамагчы неабыякавым грамадзянам пісьменна адстойваць сваё права на нармальны стан дарогі. Нашы каардынаты ёсць у сацыяльных сетках і рэдакцыі: 8-02139-5-08-52.

Леанід Гаравы

ГАЛАКОСТ

ВАРТА ПАМЯТАЦЬ АХВЯРАЎ ГАЛАКОСТУ

27 студзеня ва ўсім свеце адзначаецца Міжнародны дзень памяці ахвяр Галакосту. Менавіта ў гэты дзень 75 гадоў таму быў вызвалены польскі горад Аўшвіц (Асвенцым) і тры канцэнтрацыйных лагера каля яго. З 1 лістапада 2005 года дзень вызвалення канцлагераў Аўшвіца Біркенаў па рашэнню Генеральнай Асамблеі ААН па прапанове 90 краінаў стаў Днём памяці ахвяраў Галакоста.

Галакост — гэта дзяржаўная палітыка нацыскай Нямеччыны па пераследу і зьнішчэнню габрэяў ў пэрыяд нямецкай акупацыі еўрапейскіх краінаў пад час Другой сусветнай вайны. Гэтая антычалавечая палітыка фашыстаў ажыцяўлялася і на тэрыторыі Беларусі. Паводле зьвестак большасьці навуковых крыніцаў, на тэрыторыі нашай краіны загінула прыкладна ад 600 да 800 тысячаў габрэяў.

Палітыка Галакосту непасрэдна праводзілася і ў Гарадку, дзе да вайны большасць насельніцтва складалі габрэі. Найбольш трагічныя падзеі Галакосту ў нашым мястэчку звязаны з растрэлам мужчын габрэяў каля в. Бярозаўка напрыканцы лета і знішчэнне насельнікаў гета да свята Пакрова ў Вараб'ёвых гарах. Дзякуючы працы супрацоўнікаў Гарадоцкага краязнаўчага музея і найперш Садоўскай С.І. на старонках кнігі «Памяць» апісана трагедыя Галакосту ў дачыненні да нашых гарадоцкіх габрэяў праз іх знішчэнне ў 1941 годзе. Таксама ў кнізе прыводзіцца пералік 105 мужчын габрэяў расстраляных за Бярозаўкай і спіс з 346 чалавек знішчаных у Вараб'ёвых гарах. Але адзначаецца, што забітых было больш і зараз цяжка устанавіць дакладную лічбу.

У памяць тых трагічных падзей на месцах знішчэння габрэяў з Гарадка ўсталяваны помнікі. І да сёняшніх часоў нашчадкі гарадоцкіх габрэяў, якіх жыццё раскідала па ўсяму свету, лічаць неабходным ушаноўваць памяць сваіх родзічаў, наведваючы месца іх знішчэння.

(працяг на стар. 2)

БАНКРУЦТВА

БЫЛЫЯ МАНАПАЛІСТЫ ЗБАНКРУТАВАЛІ

Гарадоцкі райспажыўсаюз стаў дзесятым, які банкрутуюць на Віцебшчыне. Яго даўгі - больш за мільён долараў.

Эканамічны суд Віцебскай вобласці адкрыў у дачыненні Гарадоцкага райспажыўсаюза конкурсную вытворчасць і пачаў падрыхтоўку да банкруцтва прадпрыемства.

У лістападзе мінулага года эканамічны суд вобласці прызначыў раённаму спажывецкаму таварыству ахоўны перыяд да 10 студзеня 2020 га.

Крэдыторская запазычанасць прадпрыемства па стане на 1 кастрычніка 2019 года дасягнула 2,9 млн рублёў. Даўгі перад работнікамі і па абавязковых плацяжах у бюджэт складаюць 44 тысячы рублёў. Пры гэтым каля 92% даўгоў пратэрмінованы. У дачыненні да райспажыўсаюза распачата 138 выканаўчых вытворчасцяў на больш чым 3 млн рублёў.

Кошт маёмасці банкрута ацэньваюць у 6,1 млн рублёў. Але гэта ў асноўным малаліквідныя активы з нявызначанай перспектывай продажу.

Першы сход крэдытораў пройдзе 20 красавіка ў эканамічным судзе вобласці. Разгляд па справе пачнецца на наступны дзень.

Спажыўкааперацыя ў Віцебскай вобласці пераживае далёка не лепшыя часы. Былыя манапалісты ў гандлю разараюцца літаральна адзін за адным. Так, у 2018-2019 гадах банкрутамі сталі Талачынскі, Полацкі, Аршанскі, Браслаўскі, Шумілінскі, Глыбоцкі, Мёрскі раённыя спажывецкія таварыствы. Гарадоцкі райспажыўсаюз стане дзясятым па ліку банкрутам.

Л. Антонаў

САЮЗНАЯ ДЗЯРЖАВА

З РАСІЯЙ БУДЗЕ МЯЖА?

На мяжы Гарадоцкага раёна памежнікі робяць ямы на вясковых дарогах і усталявалі бетонныя слупы.

У мінулым засталіся тыя часы, калі паміж Беларуссю і Расіяй не было спрэчак па памежных пытаннях. Пры гэтым расійскі бок безпадстаўна абвінавачвае беларускія улады вуснамі намесніка старшыні камісіі Дзярждумы К.Затуліна: «вопрос о границе встал после того, как Беларусь, не посоветовавшись с Россией, открыла безвизовый въезд на свою территорию для большого количества стран».

Быццам гэты высокі чыноўнік у справах СНД не ведае, што Указ аб увядзенні бязвізавага рэжыму для грамадзян 80 краін Лукашэнка падпісаў 9 студзеня 2017г., А тры загады аб усталяванні памежнай зоны на тэрыторыі Пскоўскай, Смаленскай і Бранскай абласцей былі падпісаны дырэктарам ФСБ Аляксандрам Бортнікавым яшчэ 29 снежня 2016г.

Тады ў Маскве свае крокі тлумачылі «кардынальным змяненнем сітуацыі ў свеце» і «рэзкім ростам рызык, звязаных з тэрарыстычнымі, міграцыйнымі пытаннямі». Можа, так яно і было. Але сама ж Расея ў аднабаковым парадку, без узгаднення з Беларуссю ўводзіла бязвізавы рэжым у Санкт-Пецярбурге яшчэ ў траўні 2009г., затым, у красавіку 2017г., пры ўездзе ва Уладзівасток для грамадзян 18 краін. Менск не пярэчыў: гэта звычайная практыка для актывізацыі бізнесу і турызму, якая ў абедзвюх краінах ўкараняецца даволі асцярожна.

Якое ж дачыненне ўсё гэта мае да грамадзян Гарадоцкага раёна? А самае непасрэднае, бо дзеля вырашэння памежнага пытання расійскія памежнікі перакапваюць вясковыя дарогі з Гарадоцкага раёна, якія спрадвеку вялі на Невельшчыну з часоў Вялікага Княства Літоўскага. Так на мяжы летавосені былі перакапаны дарогі пасля вёсак Ламаносава, Жукава, Прудка, Лугаўскія на мяжы ў Невельскім раёне. Праўда, зацікаўленыя грамадзяне з дапамогай бульдозераў гэтыя ямы зраўнялі. Да наступнага часу іх утварэння расійскімі памежнікамі.

Найбольшая ж перашкода для грамадзян, якія маюць патрэбу для працы ва Ўсвятах, расійскімі памежнікамі створана пасля в. Халіпы. Тут на расійскім баку абсталяваны стацыянарны пункт нагляду, а таксама ў дарогу ўкапаны чатыры бетонныя слупы. Пры гэтым слупы укапаны так, што толькі малалітражка можа са складанасцямі праехаць, а ні джып, ні грузавік праехаць не здольны.

Колькі яшчэ прастаяць гэтыя слупы — пакажа час. Таксама час пакажа, ці будуць расійскія памежнікі такіму слупамі перакрываць дарогі пасля вёсак Ламаносава, Жукава, Прудка, Лугаўскія.

Відавочна, што гэтыя слупы не ўпісваюцца ў Саюзную дамову паміж нашымі краінамі. Але колькі яна яшчэ будзе існаваць?

Л. Антонаў

Аб'ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з'яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: http://haradok.info

****

Наша газета "Гасцінец" пачала размешчацца на партале http://haradok.info ў раздзеле "Газета "Гасцінец", дзе ствараецца архіў за мінулыя гады.

****

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Гасцінец» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце у рэдакцыю.

ГАЛАКОСТ

(пачатак на стар. 1)

Толькі да сёняшняга дня няма мемарыяльнага знака на месцы гарадоцкага гета, размешчаным тады каля вуліцы Інтэрнацыянальнай, напрыканцы вуліцы Чырвонаармейскай і да ракі Гаражанка. Гета было абнесена калючым дротам, адкуль пачаўся апошні шлях большасці мясцовых габрэяў. Таксама была невядома і дата знішчэння габрэяў у Вараб'ёвых гарах.

Высветліць дату ліквідацыі гета ў Гарадку у Ніны Сяргееўны Сянчуры, нашай знакамітай зямлячкі, якая у той час была 12-гадовай дзяўчынкай, мне параіла Т.М. Іванова, дырэктар Гарадоцкага краязнаўчага музея. І вось на прыканцы мінулага года я завітаў у госці да Ніны Сяргееўны і Уладзіміра Віктаравіча, каб спачатку распытаць пра габрэйскую гісторыю 1941 года, а потым запісаць на відэа сведчанні відавочцы тых трагічных падзей.

Ніна Сяргееўна даволі падрабязна распавяла пра сваё жыццё ў даваенным Гарадку, дзе набыў дом яе бацька, калі трэба было пераехаць з в. Сянчуры Маскаленяцкага сельсавета. Таксама яна распавяла і пра пачатак вайны 22 чэрвеня ў Гарадку, і пра з'яўленне немцаў у райцэнтры і іх дзеянні.

Вельмі цікавым была яе апавяданне пра не вяртанне суседа Зямы Меерзона з працы на чыгуначнай станцыі, а таксама сведчанне іх суседа Івана Логінава, які бачыў растрэл габрэяў за Бярозаўкай.

Непасрэдна пра дату ліквідацыі гета Ніна Сянчура сказала наступнае: *«Это произошло 1 октября. В этот день в 1941 году после первых морозов выпал снег. Я пришла к соседке и увидела, как полицаи выгоняли из здания для летчиков евреев. Выстроили в длинную колонну и повели по улице Красноармейской в сторону деревни Волкова. А двое оставшихся полицейских нашли в прикрытой яме евреев: старика и старуху и посадили в подъехавшую телегу. Потом в здании летчиков вытащили чумазого от сажи подростка еврея, который прятался в печи, и повезли всех в сторону Воробьевых гор.»*

Нашы нашчадкі будуць памятаць нас па той гісторыі, якую мы пакінем. А мы мусім пасля сябе захаваць памяць пра трагедыю габрэяў нашага Гарадка ў мемарыяльным знаку з прозвішчамі і імёнамі габрэяў, якія пайшлі ў апошні шлях у Вараб'ёвы горы.

Леанід Гаравы
краязнаўца

ЗДАРЭННЕ

ВЫЛІЛА НА КАЛЕГУ ВЯДРО КІПЕНЮ

У лабараторыі адной з ферм Гарадоцкага раёна даярка з рэўнасці абліла сваю саперніцу кіпенем, паведамляе міліцыя рэгіёну.

Інцыдэнт адбыўся 12 снежня ў лабараторыі адной з ферм у Гарадоцкім раёне. 31-гадовая жанчына ўбачыла, як яе кавалер пяшчотна мае зносіны з больш маладой даяркай. Яна схапіла вядро з вадой і падышла да парачцы.

Мужчына не заўважыў, як да іх набліжаецца ўгневаная сяброўка, і пайшоў. Вядро з вадой жанчына выліла на саперніцу. Як аказалася, гэта быў кіпень. Яго для мыцця агрэгатаў пакінула астываць іншая даярка.

25-гадовая дзяўчына атрымала сур'ёзныя апёкі плячэй і рук. На бальнічным яна правяла больш за месяц.

Інфармацыя пра траўмаў пацыенткі з лякарні была перададзена ў міліцыю. Цяпер за ненаўмыснае прычыненне менш цяжкіх цялесных пашкоджанняў у дачыненні да 31-гадовай сельчанкам заведзеная крымінальная справа (арт. 155 КК).

Л. Антонаў

КРЫМІНАЛ

МАХЛЯРСТВА З ДАГЛЯДАМ ЗА СВАЯЧКАЙ

Дзвюх жыхарак Гарадка абвінавачваюць у тым, што яны незаконна атрымалі ад дзяржавы 2867 рублёў - дапамога па доглядзе за састарэлым.

Спачатку аформіць дапамогу па доглядзе за састарэлай сваячкай спрабавала 58-гадовая жанчына, але ёй адмовілі, бо яна працавала і не трапляла пад неабходныя крытэры.

Тады дагляд афармілі на яе знаёмую, якая працавала ў Расеі, пра што не ведалі мясцовыя органы сацыяльнай абароны. Тыя прыбыткі, якія паступалі ад выплат, яна аддавала 58-гадовай жыхарцы Гарадка.

Аднак, калі прыйшоў час афармляць пенсію, жанчына, якая працавала ў замежжы, падала ў сабес расійскую працоўную кніжку. У кніжцы былі пазначаны нядаўнія месца яе працы. Дзякуючы гэтаму высветлілі, што дапамога па доглядзе жыхарка Гарадка атрымлівала ў абыход закону.

У выніку налічылі, што за год жанчыны незаконна завалодалі 2867 рублямі. У дачыненні да абодвух жыхарак Гарадка распачалі крымінальную справу, паведамляе аддзяленне інфармацыі і грамадскіх сувязей УУС Віцебскага аблвыканкама.

Іван Дзедушкін
https://news.vitebsk.cc

НАРОДНАЯ ТВОРЧАСЦЬ

У ДЗЯРЖАЎНЫМ СПІСЕ КАШТОЎНАСЦЯЎ БЕЛАРУСІ

Гарадоцкая тэхналогія спіральнага пляцення занесена ў Дзяржаўны спіс нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі.

Гэты год у Гарадоцкім доме рамёстваў і фальклору пачаўся з добрых падзей: не толькі тэхніка ажурнага ткацтва занесена ў Дзяржаўны спіс нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцяў Рэспублікі Беларусь, але і традыцыйная тэхналогія спіральнага пляцення.

У Мінску 15 студзеня адбылося пасяджэнне Беларускай рэспубліканскай навукова-метадычнай рады па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны. Удзел у ім прыняла загадчык Гарадоцкага Дома рамёстваў і фальклору Марына Гушча. На мерапрыемстве народны майстар Беларусі Васіль Сіманковіч прадставіў традыцыйную тэхналогію спіральнага пляцення Віцебскай вобласці.

Спіральнае пляценне Гарадоцкага раёна — традыцыйнае беларускае рамяство, якое дасягае высокага мастацкага ўзроўню, займае пачэснае месца сярод аналагічных тэхналогій, якія распаўсюджаны на тэрыторыі Беларусі. Рамяство даволі старажытнае, кардынальных змяненняў у сваіх вырабах амаль не зазнала, але дапоўнілася лінейкай сувенірных вырабаў, якія даволі папулярныя сярод замежных турыстаў і гасцей.

На сённяшні момант у філіяле «Дом рамёстваў і фальклору» ДУК «Цэнтр традыцыйнай культуры і народнай творчасці» Гарадоцкага раёна праходзяць заняткі, на якіх навучаць тэхніцы спіральнага пляцення. Добрай традыцыяй стала правядзенне раённага конкурсу па традыцыйнаму рамяству, які называецца «Саламяны сусвет».

Майстры Васіль Сіманковіч і Людміла Гаравая на працягу многіх гадоў займаюцца вывучэннем традыцыйнай тэхналогіі спіральнага пляцення нашага рэгіёна. І пераймаюць традыцыі, якія звязаны з народным побытам і паўсядзённым жыццём у вёсцы.

— Гарадоцкія майстры з'яўляюцца пастаяннымі ўдзельнікамі ўсіх раённых, гарадскіх, абласных, рэспубліканскіх і некаторых міжнародных праектаў, падчас якіх абменьваюцца вопытамі напрацоўкамі,- кажа Марына Гушча. — Пераемнікі рамяства будуць і далей у ім практыкавацца, спрыяць яго распаўсюджванню, прымаць актыўны ўдзел у выставах, конкурсах і майстар-класах.

Тэхналогія спіральнага пляцення яскрава характарызуе гістарычны і этнаграфічны ландшафт Гарадоцкага раёна. Уключэнне элемента нематэрыяльнай культурнай спадчыны «Традыцыйная тэхналогія спіральнага пляцення Віцебскай вобласці» паспрыяе яе захаванню і перадачы наступным пакаленням. А таксама дасць магчымасць папулярызаваць мясцовыя рамёствы, культуру і традыцыі.

Майя Салдаценка
"Гарадоцкі веснік"

ТУРНІР

АДБЫЎСЯ ПЕРШЫ КІБЕРТУРНІР

У Гарадоцкім аграрна-тэхнічным каледжы адбыўся першы турнір па кіберспорце.

У снежні-студзені ў ГАТК прайшоў інтэлектуальны турнір па кіберспорце ў дысцыпліне «Counter-Strike 1.6».

Адно з самых запатрабаваных і займальных аб'яднанняў па інтарэсах у каледжы - гэта кіберклуб. Кіберспорт - гэта спаборніцтвы па кампутарных гульнях.

З 19 снежня па 13 студзеня праводзіўся першы ў гісторыі навучальнай установы турнір па кіберспорце. Навучэнцы маглі прадэманстраваць свае ўменні ў дысцыпліне «Counter-Strike 1.6». Месцам правядзення была абраная лабараторыя інфатэхналогій.

Вельмі сур'ёзная барацьба вылілася за першае месца. З невялікім адрывам перамагла каманда: «GeBel».

1-е месца - каманда «GeBel» (група 4эоА);

2-е месца - каманда «Fusion» (група2то2);

3-е месца - каманда "Uniq" (група 1тоА);

Самыя актыўныя ўдзельнікі турніру былі ўзнагароджаны салодкімі прызамі. Усе хлопцы атрымалі мора пазітыву.

Віншуем пераможцаў!

Па інфармацыі з сайта каледжа
Л. Антонаў

ПРЫРОДА

ВАВЁРКА-ПАЛЯТУХА ТРАПІЛА НА ВІДЭА

У Гарадоцкім раёне ўпершыню ў Беларусі вавёрка-палятуха, якая занесена ў Чырвоную кнігу, трапіла на відэа.

У сярэдзіне снежня 2019 года Ахова птушак Бацькаўшчыны зладзіла экспедыцыю ў Гарадоцкі лясгас, каб расказаць мясцовым леснікам пра асаблівасці жыцця рэдкага грызуна — палятухі — і разам з імі паставіць фотапасткі ў найбольш імаверных месцах пражывання гэтага звярка. І ён сапраўды трапіў у кадр!

Беларускія вучоныя і прыродаахоўнікі не бачылі палятуху пасля 1996 года, пакуль яе зноўку не знайшлі ў 2017 годзе актывісты АПБ Дзяніс Кіцель і Андрэй Абрамчук. Ужыўшы новую методыку, яны знайшлі некалькі участкаў палятухі і ім цудам удалося сфатаграфаваць гэтага начнога звярка.

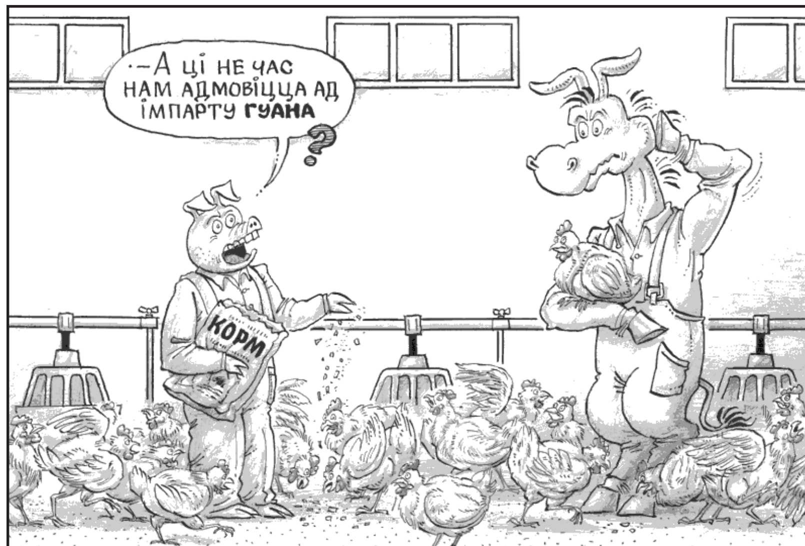
Палятухі — начныя асцярожныя звяркі, таму знайсці іх, а тым больш сфатаграфаваць, вельмі складана. З дапамогай фотапастак спецыялісты маюць больш магчымасцяў адшукаць новыя месцы іх пражывання.

Т. Гаражанка

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

ГУАНА ПА ЎНУТРЫРАСІЙСКІХ ЦЭНАХ

Рабіць цукерку з гаўна нескладана, але пры захаванні як мінімум дзвюх умоваў. Першая — аб'ектыўная: яго павінна быць шмат, і хтосьці на яго павінен мець манаполію. Другая — суб'ектыўная, звязаная з раздзелам лінгвістыкі, які вывучае паходжанне словаў — гэта значыць, з этымалогіяй.

…Для масавай вытворчасці цукерак слова з падобнага радавоту малапрыдатнае. Іншая справа, калі каравяк замяніць на памёт марскіх птушак і падабраць для яго прыгожае замежнае слова, напрыклад, «гуана» (ад іспанскага «guano»). Такая замена дазваляе бескарыснае для айчынных шыротаў слова напоўніць карысным, з пункту гледжання сельскай гаспадаркі, зместам. У прыватнасці, значнай колькасцю злучэнняў азоту (да 9%) і фосфару (каля 13%)…

Паветра скончыцца раней за нафту

«Каменны век скончыўся не таму, што скончыліся камяні», — справядліва заўважыў у 2000 годзе міністр нафтавай прамысловасці Саудаўскай Аравіі шэйх Закі Яман. Па гэтай жа прычыне скончыцца і стагоддзе вуглевадародаў. У якім канкрэтна годзе рост спажывання нафты зменіцца зніжэннем і што паслужыць таму прычынай — ветракі або сонечныя батарэі, — сёння сказаць складана. Сярод экспертаў няма адзінага меркавання, але ў тым, што людзі сярэдняга веку да гэтай падзеі дажывуць, сумнявацца не даводзіцца.

Калі ў 1970-х гадах нафта забяспечвала 50% сусветнага попыту на энергарэсурсы, дык сёння — менш за 30%. Нарвегія, лідар па колькасці электрамабіляў (24% усяго аўтапарка), абвясціла план забароны продажу аўтамабіляў без электрарухавіка з 2025 года, а Германія — з 2030-га. Францыя і Вялікабрытанія паставілі сваёй мэтай поўную электрыфікацыю дарожнага транспарту да 2040 года. Спіс будучых непрыемнасцяў для нафтавых каралёў лёгка можна працягнуць….

Варта адзначыць яшчэ адну лакальную падзею: у бліжэйшыя некалькі гадоў праз натуральныя прычыны — выпрацоўка старых радовішчаў, нізкі ўзровень інвестыцый у геолагаразведцы і адсутнасць сучасных тэхналогій — у Расіі пачнецца падзенне здабычы нафты.

Не ў каня корм

Чвэрць стагоддзя гісторыі беларускай мадэлі — гэта чвэрць стагоддзя беспераПынных спробаў стаць у адзін шэраг з нафтавымі дзяржавамі, якія атрымліваюць даход не за кошт працы грамадзян, а за кошт прыроднай рэнты. Прывяду цытату з тэксту паслання, з якім адзіны палітык (АП) звярнуўся да народа і дэпутатаў у 2011 годзе: «Мне здаецца, што нафта ў нас усё ж такі ёсць. А калі ёсць нафта, то не можа быць, каб не прарвала газам. Вучонага прэм'ера (Мясніковіча. — Рэд.) мы ўзялі, акадэміка. Ён адчувае адказнасць і будзе глядзець, што ў нас там робіцца пад тоўшчай зямлі. Не можа быць такога, каб чалавек шукаў і не знайшоў».

Аказваецца, можа. Нават такі рэдкі сплаў станоўчых якасцяў, зафіксаваны АП у адной асобе (вучоны, акадэмік, які адчувае адказнасць), спадзяванняў не спраўдзіў: газам не прарвала. Што да нафты, то яе здабыча ў Беларусі топчацца на месцы на працягу ўжо многіх гадоў: калі ў 2011 годзе здабылі 1 681 000 тон, то ў 2018 годзе — 1 670 000.

«Вучоным бывае пудзель», — неяк справядліва заўважыў сваім калегам вялікі фізік Леў Ландау. Сябе ж нобелеўскі лаўрэат лічыў навуковым работнікам. Ён не прэтэндаваў на здольнасць глядзець за тым, што ў нас там робіцца пад тоўшчай зямлі. Яго цікавілі працэсы на ўзроўні мікрачасцін, у чым ён быў паспяховы.

З 2011 па 2018 год колькасць беларускіх ландаў, што займаліся навуковымі даследаваннямі і распрацоўкамі, скарацілася на 12,1% (з 31 194 да 27 411 чалавек), а падача заявак на патэнтавыя вынаходніцтвы — на 70,5% (з 1871 да 547)! Пры гэтым фінансаванне навукі са сродкаў рэспубліканскага бюджэту паваліліся з 0,25% да 0,39% ВУП. Корм атрымаўся не ў каня. Вось такая адна з базавых характарыстык беларускай мадэлі!..

Беларуская мадэль мае патрэбу ў прамых датацыях, а не ў патэнтах. Будуць датацыі — будзе і магчымасць у беларускіх спажыўцоў набываць апошнія мадэлі электронных прыбамбасаў у масавых колькасцях. У сваю чаргу, датацыі дазваляюць беларускім бізнесоўцам імпартаваць абсталяванне, з дапамогай якога толькі і магчымы пераход да новых пакаленняў тэлефаніі. Таму барацьба за захаванне расійскіх датацый была і застаецца краевугольным каменем палітыкі АП.

Не дзеля карысці, а выключна дзеля роўных умоваў

4 снежня 2019 года на сайце Інстытута сацыялогіі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі ў раздзеле «Аналітыка» быў змешчаны артыкул «Палова беларусаў выступае не за саюзніцкія, а за партнёрскія адносіны з Расіяй». Гэта наш «адказ Керзану» на даследаванне Цэнтра прасторавага аналізу міжнародных адносін МДІМА, што было апублікаванае ў лістападзе.

Паводле даследаванняў маскоўскіх сацыёлагаў, больш за палову беларусаў (57,6%) выказаліся за саюзніцкія адносіны паміж Беларуссю і Расіяй, а каля траціны (31,8%) — за партнёрскія (агулам — амаль 90%).

Расійскай сацыялогіі беларусы супрацьпаставілі сваю: «Паводле даследавання 2019 года, 49,9% грамадзян краіны лічаць, што Беларусь павінна быць незалежнай дзяржавай і будаваць свае адносіны з Расіяй на аснове міжнародных дамоваў (што можна класіфікаваць як „партнёрскія адносіны"). Пры гэтым 36,1% рэспандэнтаў лічаць, што дзве краіны павінны ўзаемадзейнічаць адна з адной па прынцыпе раўнапраўнага саюза са стварэннем наднацыянальных органаў кіравання („саюзніцкія адносіны"), а колькасць прыхільнікаў уваходжання Беларусі ў склад Расіі ў 2019 года склала толькі 7,7%».

Зразумець адрозненні ў выніках апытанняў няпроста, бо прыведзеныя працэнты атрыманыя пры адказах на розныя пытанні. Адзін прыклад: падтрымка саюзніцкіх адносін не раўназначная жаданню ўваходжання ў склад Расіі. Хіба АП выступае супраць Саюзнай дзяржавы? Але дзе і калі ён выказваўся за дэнансацыю саюзніцкай дамовы? Наадварот, ён рэгулярна выступае за яе падтрымку.

Безумоўна, большасць беларусаў хоча жыць у Саюзнай дзяржаве, якая забяспечвала б нам «роўныя ўмовы», г.зн. унутрырасійскія цэны на расійскае гуана, не прэтэндуючы пры гэтым на фарміраванне наддзяржаўных органаў. Але ж у такой дзяржаве мы жывем ужо 20 гадоў.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
novychas.by

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

«НАС РАКОМ ПОСТАВИЛИ»

Свой налоговый маневр Москва затеяла, чтобы надавить на Беларусь, заявил Александр Лукашенко. «Зачем надавить, догадайтесь с трех раз», — добавил он. Впрочем, сам же подсказал ответ, дав понять, что Владимир Путин вел разговор об инкорпорации.

«Я не могу вас предать и растворить Беларусь, пусть даже в нашей братской России… В переговорах с президентом [России] я четко и однозначно полтора-два года тому назад сказал: этого в Беларуси не может сделать никто», — сообщил Лукашенко 24 января, общаясь с работниками завода газетной бумаги в Шклове.

В Кремле холодные головы

Зафиксируем хронологию: полтора-два года назад — это значит еще до «ультиматума Медведева». Бывший российский премьер свое (а точнее, кремлевское) условие — дальнейшая экономическая поддержка только при условии продвинутой, как было сказано, интеграции — поставил, напомню, в декабре 2018-го.

Таким образом, тот ультиматум был продуман холодными головами, тщательно подготовлен и, скорее всего, является частью долговременной стратегии Кремля, о которой говорят белорусские аналитики (Арсений Сивицкий и др.): если не поглотить, то как минимум покрепче привязать к себе Беларусь, чтобы не ушла, как Украина.

И эту стратегию Москва взялась реализовывать очень методично, упорно. Смотрите: хотя Лукашенко еще полтора-два года назад вроде бы категорично сказал «нет» поглощению, уже после этого возникла токсичная 31-я дорожная карта «углубления интеграции». Она предусматривает единую валюту и наднациональные органы, то есть, по мнению экспертов, является бомбой под суверенитет.

Да, 31-я карта пока отодвинута, но Кремль держит ее в рукаве. Расчет на то, что удастся измотать Беларусь, истощить ресурс сопротивления «углубленной интеграции».

Лукашенко сам перечислил в Шклове элементы этого давления. В частности, заявил, что «закрывают нам рынок по продуктам питания. Притом нагло, беспардонно, без причины. Чтобы наклонить, унизить». И что ценник на нефть задрали «в том числе и по политическим мотивам, в том числе из-за "недоговороспособности" батьки Лукашенко»…

«Нас кинули»

Нормальные отношения в представлении белорусского лидера — это отношения по понятиям. Сегодня он заявил: «Что касается газа, нас кинули — не вывели нас на равные цены». Мол, такая договоренность была при продаже «Белтрансгаза», которая завершилась в 2011 году.

«Прошло время — забыли. Недавно я разговаривал с президентом России. Я ему прямо сказал: а я это помню», — заявил Лукашенко. Да, но зафиксирована ли договоренность документально? Похоже, нет. Иначе в газовом вопросе не пришлось бы апеллировать, как это было недавно, к 75-летию Великой Победы. Факт совместного гниения прадедов в окопах вряд ли подействует на подсчеты технократов Мишустина.

Действительно, долгое время между Москвой и Минском действовал негласный контракт: экономические льготы в обмен на роль плацдарма, обеспечение ПВО, охраны границы, транзита и пр. Но последние годы Кремль стал в одностороннем порядке этот контракт пересматривать, стремясь а) удешевить затраты на союзника и б) принудить его к уступкам.

Лукашенко возмущается, даже (как мы узнали из интервью «Эху Москвы») передал Путину список белорусских услуг Москве с их стоимостью. Но не факт, что тот возьмет во внимание такой неформальный прайс.

С чего бы Москве особо откатывать? Во-первых, она разместила свои войска на собственной западной границе, построила новые РЛС, тем самым ослабив оборонную зависимость от Беларуси. Во-вторых, проложила и продолжает прокладывать трубы для прокачки нефти и газа в обход Беларуси: БТС-1, БТС-2, «Северный поток» и др. Так что и транзитное значение Беларуси ослабевает.

«По понятиям» уже не получается

Наконец, в-третьих, в Москве, судя по всему, следуют поговорке «а куда он денется с подводной лодки?» Правда, Лукашенко намекнул сегодня на возможную «ответку», вспомнив, как во время одной из прежних ссор белорусы «начали их [российские] автомобили проверять под Смоленском. И очередь выстроилась по железной дороге и автотранспорта до Кремля».

Но настолько обострять сюжет для белорусского руководителя очень рискованно. Особенно перед президентскими выборами. Еще менее вероятно, что он перекроет транзит российской нефти в Европу или откажется продлевать аренду военных объектов России под Ганцевичами и Вилейкой.

К слову, за эту аренду еще Борис Ельцин когда-то скостил Минску изрядный газовый долг. Плюс белорусские военные получили возможность упражняться на российских полигонах (у нас с таким размахом не постреляешь).

Все это — элементы тех самых мутных, запутанных отношений по понятиям. Теперь они перестают работать. Волей-неволей надо выходить на прозрачные рыночные отношения на строгой договорной основе, о чем критики режима Лукашенко говорили давно.

(працяг на стар. 4)

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

(пачатак на стар. №3)

Нужна стратегия, как жить в новой реальности

Между тем глава государства заверил шкловчан, что альтернативные поставки нефти в Беларусь — это не блеф.

Действительно, танкер с норвежской нефтью для новополоцкого «Нафтана» уже разгружается в Клайпеде. Ведутся нефтяные переговоры с Азербайджаном, Казахстаном и другими партнерами. Однако альтернативная нефть дороже. Да и российскую в 2024 году придется покупать по мировым ценам.

Иначе говоря, в любом случае нефтепереработка перестает быть курицей, несущей для белорусского бюджета золотые яйца. Нужно перестраивать экономику, менять ее структуру, искать новые драйверы роста.

Пока из уст белорусского руководства мы слышим много обид на Россию, но не слышим внятной программы, как Беларуси выживать без привычной подпитки с востока.

…Как грубо выразился Лукашенко в Шклове, «нас раком поставили по углеводородам». Вот вам и финал братства.

Идти в империю белорусскому вождю, как и его заядлым внутренним оппонентам, явно не хочется. Что он образно подтвердил в Шклове: «Они [руководство России] просто просчитались. Они думали, что (утрируя, скажу) дадут мне ключи от склада, и я побегу в Россию, тоже буду богатым, пушистым, белым, красивым... Не надо».

Что ж, тогда нужно отвязываться от иллюзий рентной экономики и перестраивать белорусскую модель на новый лад. Но насколько к этому готов консервативный лидер — вопрос открытый.

(скарочана)

Александр Класковский
naviny.by

ІНТЭГРАЦЫЯ

ЧАГО ЧАКАЦЬ АД «ГІБРЫДНАЙ ІНТЭГРАЦЫІ»?

Можна меркаваць, што Масква ў блізкай пэрспэктыве паспрабуе рэалізаваць сцэнар «гібрыднай інтэграцыі», павялічыць расейскі ўплыў на Беларусь, выкарыстоўваючы новыя мэтады і магчымасьці.

Плянаваныя зьмены ў расейскай Канстытуцыі сьведчаць пра тое, што пытаньне транзыту ўлады там будзе вырашацца без задзейнічаньня Беларусі. Але ці азначае гэта, што цяпер Масква адчэпіцца ад свайго саюзьніка і закрые тэму інтэграцыі? Думаю, не. Проста ў гэтага праекту цяпер будуць іншыя функцыі.

Можна меркаваць, што Масква паспрабуе рэалізаваць сцэнар «гібрыднай інтэграцыі». То бок рознымі спосабамі павялічыць расейскі ўплыў на Беларусь, падвысіць залежнасьць краіны ад РФ пры фармальным захаваньні беларускага сувэрэнітэту.Прыгэтымвыкарыстоўваючы новыя мэтады і магчымасьці — з улікам сучасных геапалітычных, тэхналягічных і інфармацыйных мэханізмаў.

Найперш гэта будзе тычыцца эканомікі. Доўгі час беларуска-расейскія адносіны разьвіваліся паводле схемы «танныя газ і нафта ў абмен на пацалункі». Зь сьнежня 2018 году, з моманту вядомага «ўльтыматуму Мядзьведзева», па студзень 2020 году Расея рэалізоўвала адносна Беларусі схему «эканамічныя прэфэрэнцыі ў абмен на незалежнасьць».

А цяпер, можна выказаць здагадку, стратэгія Масквы будзе такая: «эканамічныя прэфэрэнцыі ў абмен на беларускую маёмасьць, актыўнае пранікненьне ў Беларусь расейскага капіталу». Маўляў, хочаце нізкія цэны на газ і нафту? Калі ласка, але ў абмен на продаж расейскім кампаніям двух НПЗ, газаразьмеркавальнай сеткі ўнутры Беларусі.

Няма чым плаціць даўгі, просіце новыя крэдыты? Калі ласка, можам узяць не грашыма, а натурай, то бок маёмасьцю. Напрыклад, «Беларуськаліем». Ці беларускімі дзяржаўнымі банкамі.

Хочаце, каб пастаўкі беларускага харчаваньня на расейскі рынак адбываліся безь перашкод, а то і на льготных умовах? Калі ласка, але прадайце малочныя заводы кампаніям з Расеі.

Дарэчы, пра банкі. У Беларусі функцыянуюць сем «дачок» расейскіх банкаў (БелВЭБ, ВТБ, «Белгазпрамбанк», БПС-Сбербанк" і інш.) Яны могуць прапанаваць беларускім дзяржпрадпрыемствам ільготныя ўмовы крэдытаваньня і тым самым пасадзіць іх на кручок. Яны будуць мець поўную інфармацыю пра іх эканамічны стан з усімі наступствамі.

Тое самае і ў вайсковай сфэры. Хочаце атрымаць новае расейскае ўзбраеньне? Толькі ў абмен на расейскую вайсковую базу пад Бабруйскам.

Тут справа можа і да палітыкі дайсьці. У пуцінскай Расеі вялікі досьвед стварэньня шмат у якіх краінах прарасейскіх арганізацый. Асабліва гэта заўважна выявілася ў дзяржавах Эўразьвязу. Прычым на гэтую справу Масква не шкадуе грошай. Уявіце сабе зьяўленьне тут «гібрыднай апазыцыі», то бок прарасейскай партыі ці грамадзкай арганізацыі зь вялікімі грашыма. І будзе складана патлумачыць расейскай грамадзкасьці, чаму Лукашэнка адмаўляецца зарэгістраваць партыю, якая выступае за дружбу, саюз і інтэграцыю з Расеяй.

Асобны кірунак — інфармацыйная сфэра. Тут у Расеі вялікія магчымасьці. І фэдэральныя тэлеканалы, і беларускія рэгіянальныя інтэрнэт-мэдыі, якія мадэруюцца з РФ, і расейская «фабрыка троляў», і шмат іншага.

А яшчэ Расея можа рэалізаваць данбаскі сцэнар у пляне прапановы льготных умоваў атрыманьня беларусамі расейскага грамадзянства.

Праблема ў тым, што ў межах існай беларускай сацыяльнай мадэлі, дзейнага палітычнага рэжыму супрацьстаяць такой «гібрыднай інтэграцыі» маларэальна. Бо Лукашэнка ў сваёй палітыцы кіруецца ня столькі задачай умацаваньня беларускай дзяржаўнасьці, колькі мэтай захаваньня ўласнай улады. І гэтыя дзьве задачы шмат у чым не супадаюць.

Сама беларуская мадэль у значнай ступені грунтуецца на расейскіх эканамічных прэфэрэнцыях. І каб ад іх адмовіцца, трэба мяняць эканамічную сыстэму. А гэтая сыстэма аптымальная для ўтрыманьня Лукашэнкам аднаасобнай улады.

Дзеля мацаваньня незалежнасьці варта было б мацаваць беларускую нацыянальную ідэнтычнасьць, дыстанцыявацца ад каляніяльнай спадчыны, як тое прапануе апазыцыя. Але праблема ў тым, што Лукашэнка бачыць у апазыцыі большую пагрозу сваёй уладзе, чым у Расеі. У змаганьні з апазыцыяй Масква, хутчэй, ягоная саюзьніца.

Валера Карбалевіч
https://www.svaboda.org

ВЕРТЫКАЛЬ

СПАСУТ ЛИ ЛУКАШЕНКО ПРОФСОЮЗЫ И КОМСОМОЛ?

…Александр Лукашенко не намерен отказываться от Всебелорусских народных собраний, функцию которых многие обозреватели считают ритуальной. На встрече с председателем Федерации профсоюзов Беларуси Михаилом Ордой 20 января глава государства анонсировал «политически важный год: президентские выборы, съезд народа Беларуси — Всебелорусское народное собрание, которое выработает стратегию на перспективу».

Из уст главы государства также прозвучало: «…Не дай бог какие-то трудные времена, нам понадобятся и профсоюзы, и комсомол (по-старому говоря) — наша молодежная организация, все организации будут задействованы».

Чуда не случилось. Экономику Беларуси подкосили нефтяные проблемы

За прошлый год ВВП вырос только на 1,2%, при том что власти прогнозировали прирост в 4%. Прогнозы Всемирного банка куда точнее. Его аналитики предполагают, что в нынешнем году ВВП Беларуси увеличится на 0,9%, а в 2021-м и 2022-м прирост будет только по полпроцента. Считай, стагнация, топтание на месте.

На деле все может оказаться еще хуже из-за того, что прижала Россия. Сейчас из-за нефтяных терок с ней белорусские НПЗ на подсосе, приостановлен экспорт нефтепродуктов, доходы от которого долгие годы очень весомо пополняли бюджет. И нет оснований надеяться, что Москва сильно уступит по нефти, газу и другим спорным вопросам.

Короче, даже относительно скромные планы властей на 2020 год (прирост ВВП на 2,8%) уже вызывают большие сомнения.

Москва же прижала, требуя «углубления интеграции», чреватого потерей кусков суверенитета. А поскольку расставаться с безраздельной властью над страной Лукашенко очевидно не намерен, то, по идее, он должен объяснить подчиненным и народу, какой видит стратегию выживания Беларуси в условиях, когда российский грант будет стремиться к нулю…

Пятилетки проваливаются

Да, формально на этих собраниях утверждаются программы социально-экономического развития страны — контуры белорусских пятилеток (тоже калька с советского планирования). Де-факто делегаты лишь дружно поднимают руки за разработки чиновников, так что пропагандистские разглагольствования о воле народа в этом контексте вызывают иронию.

Но еще печальнее то, что сами пятилетки регулярно проваливаются. Один пример, чтобы сильно не грузить цифрами: на IV Всебелорусском народном собрании в декабре 2010 года президент пообещал через пять лет среднюю зарплату в тысячу долларов. На деле в конце 2015-го она оказалась в районе 400 долларов, то есть упала даже по сравнению с концом 2010-го, когда достигла 530 долларов. Да и сейчас средняя зарплата (1113,1 рубля в ноябре прошлого года) в эквиваленте очень далека от обещанной десятилетие назад сказочной цифры.

Перед выборами 2015 года Лукашенко, вопреки обыкновению, даже не стал проводить такое собрание (хвалиться было совсем нечем), и комментаторы решили было, что традиция себя изжила. Но V Всебелорусское собрание все же прошло постфактум, в июне 2016-го.

Пристрастие к советским ритуалам удивляет

Тем самым официальный лидер лишний раз подчеркнул свою приверженность ритуалам а-ля Советский Союз. Вообще его пристрастие к советским матрицам удивляет. Они ведь явно бесполезны. А Лукашенко — прагматик.

Но при этом он создал, например, идеологическую вертикаль. Целая армия штатных идеологов сидит на хороших окладах, при том что сам президент признается: ничего путного в плане идеологии придворные мудрецы так и не придумали. Ну разве что идеологи контролируют политическую лояльность. Однако если она начнет испаряться, то они не спасут дело.

Далее, Лукашенко создал БРСМ и сам любовно называет его комсомолом. Хотя наверняка хорошо помнит, как выродился советский комсомол — от лихих рубак и самоотверженных энтузиастов в духе Павки Корчагина до унылых чернильных душ позднего застоя. В конце горбачевской перестройки комсомольские боссы дружно слиняли в предусмотрительно выпестованные под крышей своей организации коммерческие структуры.

Надежды белорусского руководителя на то, что в трудные для него времена официальные профсоюзы и БРСМ, этот комсомол 2.0, грудью встанут на защиту режима и его вождя, вызывают улыбку.

Автор этих строк, как и президент Беларуси, хорошо помнит развал Советского Союза. Который произошел, кстати, тоже из-за экономической несостоятельности властей, а не по злой воле собравшихся в Беловежской пуще Ельцина, Шушкевича да Кравчука.

Так вот не высыпали тогда коммунисты, комсомольцы, члены профсоюзов и прочих многочисленных псевдообщественных структур на улицы защищать державу, на которой в одночасье был поставлен крест. Потому что тот строй был безнадежно дискредитирован…

Система дороже развития

Ну, а пока на очередном Всебелорусском собрании (его, скорее всего, проведут перед президентскими выборами, дедлайн которых — конец августа) благонадежная публика встретит аплодисментами любую речь вождя.

При этом очень сомнительно, что будет презентована действительно новаторская программа, как перестраивать экономику, менять модель, из которой уже выжаты все соки, и выживать в условиях сокращения российских субсидий, противостояния «гибридной интеграции».

Лукашенко раз за разом повторяет, что ничего ломать не собирается. На самом деле у него очевидно нет идеи развития. И печальнее всего, что он ее даже не ищет, не пытается нащупать.

Все просто: любой сильный проект развития — здесь фобии официального лидера отнюдь не беспочвенны — неизбежно расшатает его систему. А она ему дороже.

(скарочана)

Александр Класковский
«БЕЛАПАН»

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: leo592202@gmail.com Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V), Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 30.01.2020 у 18.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.